

konference

BRNOSAFETY 2014

15. – 16. 9. 2014
Brno

partner akce:

BVV
Veletřhy
Brno

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

www.bvv.cz/brnosafety/

Petr Zámečník

Lidský faktor v bezpečnosti dopravy - kampaně, prevence a rehabilitační programy

Prevence

- Cost benefit analýzy jasně ukazují na ekonomičnost prevence (Gelder, 2013)
- Vzhledem ke struktuře (vy)bodovaných má smysl se zaměřovat na specifické skupiny, např. seniory a mladé řidiče (Zámečník et al., 2012)
- Jako efektivní se ukázaly tzv. peer programy či diskusní skupiny
- Na CDV byly realizovány např. programy pro autoškoly (Horáková, 2009) či programy pro chybující řidiče z důvodu strachu z řízení (Zámečník et al., 2014)

Kampaně

- V minulých letech probíhala řada zajímavých kampaní, u většiny ale nebyla sledována efektivita ani dopad
- Mají slušný potenciál, pokud jsou dodrženy základní principy pro jejich tvorbu
- Efektivita kampaní byla měřena v rámci projektu CAST – výsledky ukázaly, že např. krvavé a příliš vystrašující kampaně nefungují, stejně tak jako humor.
- Sestavit kampaň je náročné, stejně jako vyhodnocovat účinnost, nyní ale máme velmi podrobný manuál jako výsledek projektu CAST
- Je nutné zvážit všechny segmenty řidičů – např. řidiči se strachem jsou krvavými kampaněmi demotivováni a přestávají řídit (Zámečník et al., 2014)

Rehabilitace

- Pokud prevence a kampaně selžou, nastupuje rehabilitace a resocializace
- Represivní opatření obecně nejsou příliš účinná pro recidivisty (McLean, 1996)
- Z pilotních realizací lze konstatovat, že programy pro odsouzené i pro řidiče v dikci probační a mediační služby jsou vysoce efektivní způsob snížení recidivy, pokud jsou prováděny kvalifikovanými lektory (Daňková, 2014)
- Ve většině zemí EU jsou součástí bodového systému nebo systému bezpečnosti silničního provozu
- Výhodou je také možné použití pro řidiče s předpokládaným problematickým průběhem praxe jako prevence

Petr Zámečník, petr.zamecnik@cdiv.cz

BRNOSAFETY 2014

Synergie

- V praxi je nejefektivnější pokud jsou vzdělávání, prevence, kampaně a rehabilitace prováděny ve vzájemném souladu a propojeném systému (například severské země či Holandsko)
- Vzhledem k náročnosti provádění takovýchto opatření je obvyklé, že jsou zaváděny a sledovány ve spolupráci s výzkumnými partnery. Spolupráce s výzkumnými organizacemi umožňuje kontinuální monitoring účinnosti a inovace v daných opatřeních
- V zemích, kde státní správa či samospráva disponuje vhodnými registry (např. Německo), lze jednoduše vyhodnocovat efektivitu opatření a nástrojů vzhledem k recidivě, u nás chybí například registr pro DPV a CBJ, které by ukázaly jejich účinnost a smysluplnost.

Petr Zámečník, petr.zamecnik@cdiv.cz

BRNOSAFETY 2014

Doporučení

- Preventivní programy, zvláště ty zaměřené na studenty AŠ a mladé řidiče mají za minimální náklady vysoký krátkodobý a střednědobý efekt
- Nejefektivnějším nástrojem pro recidivisty jsou psycho-edukační programy, jsou cílené a s velmi nízkými náklady lze dosáhnout snížení recidivy o 50%
- Kampaně jsou vhodné pro obecnou populaci a je nutné je velmi pečlivě plánovat a sledovat jejich účinnost

Literatura

Daňková L, Zámečník P., Kurečková V., Řezáč P. (2014, in press): The Way to Reduce Accident Rate May Lead through Psychological Work with Drivers. Transaction on transport science, 4/2014.

Gelder, P. (2013). Prevention is better than repression. Online article reachable on http://www.tbm.tudelft.nl/fileadmin/Faculteit/TBM/Over_de_Faculteit/Hoogleraren/Profiel_van_een_prof/2014/Pieter-van-Gelder-EN_TU_Delft_Highlights_2013.pdf

Horáková M. (2009): Projekt Close-to a jeho možnosti využití ve výuce. e-Pedagogium 3/2009, pp 30-38.

Mclean A., J. (1996). International experience in countermeasures for recidivist drink driving. Drink Driving Recidivism Summit, 26-27 November 1996 Adelaide, Australia.

Zámečník P., Daňková L., Žížalová I. (2012). Recidivisti a jejich možná náprava. Výroční zpráva z projektu REPADO. Brno, CDV.

Zámečník, P., Kurečková V., Daňková L (2014): Driving phobia treatment – experience of the Czech Republic. International Psychological Applications Conference and Trends 4-6 April, 2014.

Děkuji vám za pozornost

Petr Zámečník

petr.zamecnik@cdv.cz

+420 541 641 397

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.

Líšeňská 33a, 636 00 Brno

telefon: 541 641 711

email: cdv@cdv.cz

www.cdv.cz

